

is rá, és hogy azonnal észreveszik minden ürügy csalárdságát. Az önálló gondolkodású és politikailag független férfiak sohasem fognak bárkit is törvénytelenül letartóztatni, vagyonából kiforgatni és számúzni, és sohasem fogadnak el pénzt azoktól, akiknek szándékukban áll honpolgárokat törvénytelenül letartóztatni, vagyonukból kiforgatni és számúzni; és sohasem szavaznak meg olyan jogszabályt, amelynek nevében a hatalom törvénytelenül letartóztathatja, kismizmizheti és számúzheti honfitársaikat.

Ilyen férfiak közül kell kiválasztanunk azokat, akikre sorsunkat rábízhatjuk. Eleget próbálkoztunk azzal, hogy ideiglenesen félretegyük, megcsonkítsuk vagy az utánunk jövő nemzedékekre hagyományozzuk elveinket. Minden rendszer kiépültekor ugyanazokkal a mondatokkal áltattak minket. Az állam fenyegetettsége, a rendkívülinek kiáltott helyzet mindig jeges félelemmel töltötte el a törvényhozókat. Az alkotmányosságot felfüggesztették, a törvényességet tönkrezúzták, még hozzá olyan hevesen, hogy a szanaszét repülő szilánkok bennünket is megsebesítettek. Próbálkozzunk hát bátrabb férfiakkal, olyan férfiakkal, akik bíznak a szabadság meg a méltányosság erejében, és akik szerint lehet úgy is kormányozni, hogy a népet nem fosztják meg jogaitól, és úgy is tiszteletben lehet tartani az alkotmányos rendet, hogy nem helyezik rögtön hatályon kívül. Bármi legyen is az eredmény, biztos vagyok benne, nem lesz sokkal rosszabb az ezzel ellentétes kísérletnél. De még ha a próbálkozás balul végződik is, akkor sem lehet sokkal rosszabb a többinél, a legközelebbi választáson pedig, az elvhű férfiakban immár csatlakozva, ismét visszatérhetünk a pragmatikus férfiakkhoz. Ne féljünk, nem kell sokat keresgélni őket. Ők mindig készen állnak, hogy bárki szolgálatába lépjenek, ha ismét az alkotmányosság meg a törvényes formák felfüggesztése volna napirenden.

De egyszer legalább kérjük meg őket, fogják egy kicsit vissza buzgalmukat, és hagyják a szabadságot kiteljesedni, ha másért nem, hát azért, hogy lehetetlenségéről meggyőzhessenek minket. Ha egyszer hajónk szabadság nélkül is vagy hússzor futott zátonyra, ennél csak jobb jöhet, ha velünk van a szabadság is. És ha történetesen mégsem lehetetlen, nagyon is megéri a fáradságot, hogy kitapasztaljuk; mert a szabadság – és ezt az igazságot nem árt alaposabban megfontolni – korántsem csak azoknak jó, akik a lehető legközvetlenebbül próbálnak belőle hasznot húzni.

Darányi Sándor

A TÖBBI

A fáraó magához rendelte Imhotepet,* majd így szólt hozzá:
 „Méltányos lehetőséget kínálok neked. Ünnepeljük együtt
 Egyiptom nagy korszakát, uralmamat, mely örök időkre beírja
 Nevét az emberiség könyvébe. Építs nekem piramist
 A kedvenc stílusodban! Alkotói szabadságod jeléül
 Kapsz embert a kivitelezéshez, pénz nem számít. Cserébe

* Imhotep (kb. i. e. 2650–2600) – legendás hírvő orvos és építész, Dzsószer fáraó szakkarai piramisának tervezője.

Annyit várok el, hogy műved lángészre valljon, és hirdesse a megrendelő Nagyvonalú szerénységét, aki ezt a páratlan együttműködést felkínálta. Nos?”

Imhotep osztott-szorzott, megnézte a makrogazdasági mutatókat,
Az inflációs rátát, a munkanélküliséget, mely egyedül őt sújtotta;
Kikérte az OECD, az EBRD, a Világbank meg a Nemzetközi Valutaalap
Véleményét, az ET, a Bizottság meg az Amnesty International
Állásfoglalását, egyszóval gondoskodott az emberekről meg
A megfelelő píréről; mindezt demokratikusan.

Mi a demokrácia? Ahol a többség védelmezi
A kisebbség érdekeit. A többi történelem.

TEREPRENDEZÉS

Viszonyítási pontnak nektek ott volt
a Korán és az egész hagyomány,
amelyből a nyugat már kikopott;
se mitológia, se Biblia,
az új költészet ezért érthetetlen,
és az lenne Arkhimédésznek is
támpont nélkül. A folyékony fogalmak
eluralkodtak rajtunk – kimaradt
ugyanez odaát, a Boszporusz
túlpartján, ahol a költői nyelv
se adott nemet a megénekeltnek:
a vágy tárgya vagy nő lett, vagy fiú,
de ezt se így, és Lady Montagu*
ugyanúgy félrekövetkeztetett,
ahogy mi Rúmi, Samsz-i-Tabrizi**
rajongását egymásért félreértjük;
de ettől még a támpontunk hiányzik,
s egy támasz nélkül lebegő világban
a költészet dolga, hogy megteremtse
önnön vonatkozási rendszerét.

Az olvasó talán megszokja, mit lát...

* Lady Mary Wortley Montagu (1689–1762) – angol író, a TÖRÖK LEVELEK (1763) szerzője. 1717–18-ban Isztambulban járt, Magyarországot is útba ejtve.

** Dzsálál ad-Dín Rúmí (1207–1273) – perzsa szúfi misztikus filozófus és költő. Samsz-i-Tabrizi (1185–1248) – perzsa vándorfilozófus, Rúmí mestere.